

Om gruppepsykologi og skolemiljø

Psykolog Cecilie Neset Gjære
og
Psykolog Lena Renstrøm Mjåland
Psykososialt Ressursteam, Agder Fylkeskommune

HVORDAN
TILHØRE, OG
SAMTIDIG
BEHOLDE
FOKUS PÅ DET
SOM ER
VIKTIG FOR
DEG?

DU TRENGER Å HØRE TIL – MEN DU TRENGER OGSÅ Å VÆRE DEG SELV

Alle mennesker har et behov for å organisere seg i grupper.

Flokken har alltid vært naturens måte å sikre menneskets (og andre dyrs) overlevelse, og derfor har mennesker evne til tilpasning:

- Vi føler at vi må unngå støy i flokken, og gjør derfor mye likt.
- Det å tilpasse seg samfunnet/gruppen man skal fungere i er en medfødt, relativt ubevisst, automatisk evne som er ganske effektiv.

Smart! ...Eller?

HVA SKJER – EGENTLIG?

Konformitet – det å tilpasse seg til gruppa – kan skje på tre nivåer:

- Ved compliance (å gi etter)
- Ved identifikasjon
- Ved internalisering

COMPLIANCE (Å GI ETTER)

- Ved compliance (å gi etter)
  - Du endrer adferden din, for å **slippe å skille deg ut**
  - Noen ganger gjør du det selv om du vet bedre og egentlig ønsker noe annet
  - Virker så lenge gruppa er tilstede

Eksempler?

IDENTIFIKASJON

- Ved identifikasjon
  - Du endrer adferden din, for å **fremstå mer lik** de andre i gruppa, fordi gruppa og dens medlemmer anses som attraktive
  - Du opplever at medlemskap i gruppa gjør deg også attraktiv, så ofte gjør vi dette selv om vi ikke nødvendigvis synes det er så smart...
  - Virker så lenge gruppa oppleves attraktiv

Eksempler?

INTERNALISERING

- Ved internalisering
  - **Du har forandret deg, på ekte, fordi gruppas holdninger er blitt dine egne**
  - Det forandrer meningene, holdningene og verdiene dine
  - Permanent

Eksempler?

Pass på:

Når vi lager grupper for oss selv og for andre, så har vi en instinktiv tendens til å favorisere vår egen gruppe, og tenke dårlig om «de andre».

Dette kan føre til to ting:

- At vi behandler andre dårlig, og at vi tilmed tror det er helt i orden å gjøre det.
- At behovet vi har for å unngå å skille oss ut fra gruppen vi selv tilhører, forsterkes. Vi får det vi kaller **gruppepress**, og vi kan gjøre ting vi egentlig ikke synes er greit.

Hvordan beholde fokus på det som er viktig for **deg**?

To krefter som kan holde ei gruppe sammen:
Trygghet og frykt.

Kjennetegn på utrygghet: Press på å være like, ekskludering og mobbing
Kjennetegn på trygghet: Inkludering og raushet, at ulikhet verdsettes.

- Husk: det finnes ikke bare én måte å være elev på KKG.
- Ikke la andre definere hvem du er og hva du gjør.
- Bestem deg for hva DU vil, FØR du står i situasjonen.
- Stol på deg selv. Når du merker at grensene flyttes på, så stopp opp, tenk på hva DU vil, og si det høyt.
- Vær rollemodell, plutselig tør andre også stå opp for seg selv.
- Gi plass til ulikhetene deres, og vær stolte av dem!

I noen tilfeller er det gode valget å trå ut av gruppa – ta folk godt imot!

Her kan du finne mer informasjon

- **Nettsider:**
  - **Udir:** [Inkluderende russetid | udir.no](https://udir.no)
  - **AgderFylkeskommune:** [Russetid og avgangsmarkering i Agder - Agder fylkeskommune](https://www.agderfylkeskommune.no)
- **Samtaleguide for foreldre:** [Samtaleguide for foreldre - Rogaland fylkeskommune \(rogfk.no\)](https://www.rogfk.no)
- **Podcast:** [Russetidens skyggeside - Trygdekontoret - NRK Radio](https://www.nrk.no)
- **Bok:** «Fitte & diesel - russens egne historier om det hemmelige livet på bussene», 2024, av [Ivar Brandvol](https://www.ivarbrandvol.no)
- **Lenke til nettside om det nasjonale politiske arbeidet** - [Regjeringen vil ha en tryggere og mer inkluderende russetid - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)
- **Filmen (5min):** [Avgangsruss 2023](https://www.agderfylkeskommune.no)

